

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema I. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Boteljska vina.

Znano je, da pridelujejo nekatere vinorodne dežele prav fina vina, kakoršna se navadno v boteljkah prodajajo. V tem obziru stoji v prvi vrsti pač Francija, in koj za to Nemčija. Pa tudi v Avstro-Ogerski imamo vinorodne dežele s prav slovečimi boteljskimi vini. Sem spada Češka s slovečim melnykarjem in črnosekarjem. Ogerska s kaj finimi sedmograškimi vini, potem pa s slovečim tokajcem, erlavcem, rustarjem, budanjcem (Offner), postonjcem (Adelsberger) itd. Hrvaška ima kaj fine kraljevine, graševine (rizling), karloviško črnino itd. Na Nižeavstrijskem je doma sloveči vöslavec, gumpoldskirchner, mailberger, weidlinger itd.

No, in mi Slovenci ponášamo se lahko s štajerskim lutomeržanom, pekerčanom, češnjevčanom (Kerschbacher) i. d. Vipavci ponosni so

bili nekđaj na njih, iz posušenega grozdja napravljene pikolit in vrhpoljec (Oberfelder). No, danes sta pa obadva ta fina boteljska vina že bolj zgodovinska, to je taka, o katerih nam zgodovina (posebno Valvazor) pripoveduje, kako fina da sta bila; ne prideluje se jih skoraj nič več. Goriško ribolo, breški prosek, kraški teran, isterski refošk pa pravim boteljskim vinom prištevati ne moremo. To pa zaradi tega ne, ker so to vina, katera se, še ne eno leto stara, da se kakor mošt v boteljke polni, in vsled tega nedostaja jim prvega pogoja, prve lastnosti pravega boteljskega vina — popolne čistosti. Vsa imajo na dnu boteljke drišče (zoc) to je drožje, in to se pri boteljskem vinu nikakor nahajati ne sme. O dolenjskih boteljskih vinih pa ni nič slišati, razun v najnovšem času o „drčevcu“ (Dertschberger), kaj marljivega in naprednega gospoda Wutscherja mlajšega, pridelovanega v Drči pri Brezovici poleg Sentjerneja. O, nekđaj, v takozvanih starih, dobrih časih, pilo se je že tudi po Dolenjskem boteljska ali prav

PODLISTEK.

Ne obrekuj!

Bilo je lepega poletnega večera, ko je nekaj prijateljic skupaj sedelo pri kavi. Kakor se samo ob sebi razume, niso sedele tiho, ampak se jim je jezik kaj urno obračal in marsikaj nepotrebnega so izbleknile. Če so le zapazile kakega znanega človeka na ulici, že so imele kaj povedati o njem, kakšen da je, da je dolgočasen, osoren, prikupljiv itd. — Ena izmed gospodičin vpraša svojo sosedo, kdo da bi ji njeno, s finimi čipkami obloženo obleko tako opral, da bi je ne poškodoval. „Naši perici Katri že toliko zaupam, ker jako lepo in varno opere. Ne strga se kmalu pri njej kaka stvar, če je še tako tenka in slaba“.

„Kaj, perici Katri, tej pijanki dajete vi dela?“

„Ljudmila! Kam vendar misliš; ta bleđa, suha, vedno otožna ženska, pijanka! Jaz tega ne vrjamem in ne bom nikoli verjela“. „Pa je vendar tako“, reče smehljaje se Ljudmila; „vsak dan kupi njen sin Peterček steklenico žganja tu nasproti“.

„A! Ni mogoče! Ta žena, o kateri sem vedno najbolje mislila, da je pijanka?“

„Jaz ti pa tega vse jedno ne vrjamem“, oglasi se tretja. „Morda se pa motiš in imaš kakega družega otroka za Katrinega Peterčka, ali je pa celo ne poznaš“.

„Kaj bi je ne poznala, saj je pri nas služila predno se je omožila. Vzela je nekega zidarja, ki je pred tremi leti umrl. Tako je sedaj sama z dvema otrokoma“.

Nato se je razgovor drugam obrnil, pa videti je bilo, da še ne vrjamejo vse, da je Katri res pijanka: a usoda je drugače hotela. Čez nekaj časa pride Peterček s steklenico žganja iz prodajalnice, in ker ga je radovednost gnala, se vstopi k oknu velike prodajalnice, v katerem je bila razna roba razpostavljena. Tu ga zapazijo naše znanke.

„Vidiš“, reče Ljudmila, „Katrinega Peterčka tam-le pri prodajalnici?“

„Saj res“, reče tista, ki na besede ni hotela vrjeti, „in steklenico žganja v roki. Jaz bom doma povedala, da ji ne bomo nič več dela dajali“.

za prav le stekleniška vina. Zeleniko, pridelano v prav ugodnih letih, napolnovalo se je namreč prav rado posebno po grajščinskih, samostanskih in župnijskih kletih, kakor starino v steklenice, vendar niso bile to boteljke v pravem pomenu besede, ampak navadno so bile to steklenice od kisle vode. Tudi se ni tako starino prodajalo, marveč pošvrkalo se jo je o posebnih svečanostih lepo doma.

Zakaj pa nimamo na Dolenjskem boteljskih vin, in ali je potrebno, da jih pridelujemo? No, da nimamo, in da nismo imeli Dolenjci nikoli pravih boteljskih vin, posebno takih ne, katera bi se bila v količkaj veliki meri pridelovala ter i prodajala, temu je uzrok pač dvojni. Prvi je gotovo ta, da si Dolenjci nikdar niso prizadjali fina boteljska vina pridelovati, kajti njim ni bilo v tem obziru nikdar geslo: „malo pa dobro“, ampak vedno le: „dosti, če tudi ne posebno dobro; obilnost naj dobroto plača.“ Temu pripisovati gre ravno, da se dolenjski vinogradniki nikoli za posebno fine sorte trte, katere pa navadno bolj po malem rodé, torej za takozvane „gospeske sorte“ posebno veliko potegovali niso, marveč sadili so vedno najrajši take sorte, katere prav obilo rodijo, četudi bolj nizkega vina. Drugi uzrok, da nismo Dolenjci nikoli finih boteljskih vin pridelovali, je pa gotovo ta, ker ni za to naše podnebje ustvarjeno. Naše podnebje je, kakor smo že enkrat v „Dolenjskih Novicah“ še-le pred kratkim izjavili se, le preneugodno za pridelovanje vin posebne finosti. Predolga je pri nas zima, prekratko pa poletje, da bi zamogla trta tako dobro grozdje dozoreti, kakor pridelovanje prav finih boteljskih

vin to zahteva. Pa sadite prvič prav zgodnje sorte, in drugič ne izpeljajte jih visoko od tal, marveč prav nizko pri tleh jih držite, pri takozvani glav-nati izgoji, in prav kratki palčnati vsakoletni režnji, pa bodele Dolenjci lahko fina vina pridelovali. Tako utegnil bi nam svetovati marsikateri na Dolenjskem še ne dovolj skušeni strokovnjak, in to, nočemo nad tem niti dvomiti, še clo iz najboljšega namena. Žal, in še enkrat žal, da je pa ravno naše podnebje zopet tisto, katero jednemu kakor družemu teh dyeh nasvetov v toliko nasprotuje, da se, gospodarsko opravičeno, izvajati ne dasta.

(Dalje prihodnjič.)

Prodaja umetnih gnojil v Novem mestu.

Kakor smo ob svojem času na kratko poročali, dobivala se bodo umetna gnojila za gnojenje travnikov, košenic, deteljišč itd. tudi v Novem mestu. S privoljenjem c. kr. kmetijske družbe kranjske, napravilo se je za prodajo teh gnojil posebno skladišče v Novem mestu, katerega ima v oskrbi kmetijska podružnica. Skladišče se nahaja v hiši pl. Fichtenu v Novem mestu.

S prodajo umetnih gnojil v Novem mestu se bo dobava in vsled tega tudi poraba umetnih gnojil izdatno olajšala, po drugi strani pa tudi cene znižale, kajti prevoznja gnojil, katera smo dosedaj na drobno prejemali iz Ljubljane, je bila dražja, kakor bo pa od zdaj naprej, ko se bodo naročevali celi vagoni. Udom kmetijske družbe plačevati bo za gnojila poleg ljubljanske cene le stroške za prevoznjo gnojil od Ljubljane

„Mi tudi ne; to bi se reklo strast podpirati“.

„Jaz bom pa še svoji prijateljici, ki je ni tukaj, povedala, kaka da je Katra. Gotovo ji tudi tam ne bodo več dela dajali“.

„Ubogi deček! Meni se smili, a njegova mati!“

Ubogi deček — se je obrnil ter odšel po ulici in zginil med množico. A dolgo ni hodil po živahnih ulicah, ampak se obrnil v stran, kjer je po ozkih umazanih ulicah prišel do reke, ki je tekla skozi mesto. Kmalu je dospel do kamenitih stopnjic, ki so peljale k vodi. Na najspodnjih stopnjicah je prala ne še tako priletna žena, pač pa se je poznalo na njenem suhem, bledem in tužnem licu, ki je še vedno razodevalo nekdanjo lepoto, da je imela že marsikaj slabega prestati. Ko pride k njej Peterček, začneta od vode težko perilo zdevati v jerbas; nekaj perila vzame Peterček, jerbas pa zadene mati na glavo, in tako odideta proti domu. Doma pa je ležal na revnem ležišču bolni bratec Peterčkov, kateremu je mati po zdravnikovem naročilu vsak večer noge mazala z — žganjem.

Nekaj mesecev pozneje, ko je šla Ljudmila nekega jutra ravno od cerkvenega opravila, zasliši mej vrati mili glas shujšanega fantička, ki je vele ročice stegoval ter miloščine prosil: „Prosim, dajte mali dar za mojo bolno mamico“. — Ljudmila je takoj spoznala Peterčka, dasiravno je bil še bolj upadel ko nekdanj, in brati mu je bilo na obrazu skrb in žalost. — Njena dobrosrčnost ji ni pripustila, da bi šla mimo, ampak se obrne ljubko k dečku in ga prav ljubeznjivo praša: „Kaj pa ti prosiš tukaj, saj ti si Peterček, kaj ne?“ — „Da, blaga gospá, Peterček sem, in prosim za bolno mater. Nimamo ne kruha, ne tople peči. Tu prosim ljudi, ki so v cerkvi molili, in vidite, nekaj sem že dobil, a za toliko ne dobim gorke juhe in kruha za mater“, in pokaže v roki pet do šest vinarjev. „Kje pa stanuje Tvoja mati?“ „Na Ribjem trgu blizu cerkve“. „Grem tvojo mater obiskat, pelji me tje, pomagati ji hočem, kar je v moji moči“. „Hvala stokratna gospa, molili bomo za Vas, le urno hodite!“

Konec prihodnjič.

do Novega mesta, neudom bo pa še nekoliko doplačati, da se pokrijejo stroški za shrambo gnojil.

Ker stane 100 kg Tomasove žlindre v Ljubljani letos 2 gld. 90 kr., znašala bo cena v Novem mestu 3 gld. 36 kr., cena kajnita, ki stane v Ljubljani 2 gld. 50 kr., znašala bode v Novem mestu 2 gld. 93 kr., in cena kalijeve soli 6 gld. 73 kr. Če bi naročevali gnojila naravnost iz Ljubljane, doplačati bi morali pri vsakem stotu (100 kg) saj še 14 kr.

Potrebna gnojila so že naročena, a do danes še niso došle. Upati je, da jih dobimo v kratkem. Prodajalo se bode v skladišču samo ob ponedeljkih in petkih dopoldne.

Kokošja kolera.

Velike so nadloge, ktere našega dolenjskega kmeta tlačijo; veliki vrsti pridružiti se hoče zopet nova nadloga, ktere dosedaj na Kranjskem nismo poznali, namreč kokošja kolera. V vasi Obrežje, občina Velika Dolina, je v minolem mesecu avgustu pri petih gospodarjih izmed 200 kokoši poginilo 125. Posestnik Anton Munič sam je v teku osmih dnij prišel ob 44 kokoši in 9 puranov. O tej bolezni pripovedujejo ondotni posestniki, da pri večini poginjenih živali ni bilo bolezni poznati, da so le popadale in poginile. Kokoši, ki jajca ležejo, so večidel takrat poginile, ko so izlegle. Pri drugih kokoših je bilo opazovati, da so klaverno okoli tavale, zmršeno perje imele, ter da so iztrebki bili skaljeni mlečnati, rižovem soku podobni. Take kokoši so počepnile in mirno poginile. Trdijo, da ta bolezen ne traja dalj, kakor jedno uro. Ta bolezen se je nedvomno pritepla iz Hrvaškega, kjer je še lansko leto blizu kranjske meje razsajala. To je tudi tem manj dvomljivo, ker imajo ravno sedaj to bolezen kokoši v vaseh Ključ in Drinje na Hrvaškem, in kmetje poginene kokoši, namesto da bi jih zakopali, v Sotlo pomečejo. To so že tudi lani počenjali, ker so se večkrat ob bregu potoka na Breganah take kokoši nahajale. Razširjanje te bolezni bil bi za naše kraje hud udarec, kajti že trtna uš in svinjska kuga so našega kmeta do skrajne revšine pritrirale, poljski pridelki pa ga bodo komaj gladu rešili.

Ondotnim prebivalcem, kjer se ta bolezen nahaja je sveta dolžnost, da poginjene živali in skrbno skupaj pometene iztrebke globoko v zemljo zakopljejo, kurja hleva in kurnike dobro snažijo. Opuščajo in zabranjujejo naj uvoz perutnine iz okužene Hrvatske. Zanemarjanje teh stvari pa naj brezobzirno naznanjajo pristojni gosposki. S takim strogim postopanjem bodo silno koristili sebi, sosedom in vsej deželi.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor snide se najbrže v drugi polovici meseca oktobra. Nekateri listi trdijo, da ga vlada še pozneje skliče. Najbrž se določi čas šele potem, ko se pokaže uspeh, oziroma neuspeh vladnih pogajanj z Nemci.

Ženska krščansko-socijalna zveza se je ustanovila v Ljubljani. Namen zvezi bo, razširati krščansko naziranje v družinah in v javnosti, prirejala bode predavanja o socijalnih zadevah in skrbela bo za izobrazbo ženske mladine. V pripravljalnem odboru deluje okolu trideset zavednih krščansko-socijalnih žen in gospodičin, da se ustanovni shod v kar najsijajnejše izvrši.

Kaj je novega po širokem svetu?

Jovan Ristič, bivši srbski vladar je umrl v Belem gradu. Vodil je srbsko državo ob mladostnosti Milana in Aleksandra. Pokopan je bil na državne stroške.

Črnogorskega kneza je sultan v Carigradu iskreno sprejel. Sultan je obdaril z redovi knezove spremljevalce. Svet se čudi spremenjenim časom. Zgodovina Črne gore kipi v mržnji proti Turkom, in sedaj je videti tako prijateljstvo mej sultanom in črnogorskim knezom. Nekateri trdijo, da bi knez in sultan rada zbarantala za Bosno in Hercegovino. S tem računom pa ne bo nič! Bosna in Hercegovina ste hrvatski zemlji in pripadata Avstriji.

Dreifus obsojen. Se za nobeno sodno obravnavo se časopisi niso toliko brigali, kakor za Dreifus-ovo. Obsojen je tedaj s pet proti dvema glasoma na pet let ječe. Zopet je po svetu velik vriš proti veliki krivici. Nekteri agitujejo radi tega proti udeležitvi pariške razstave.

Domače vesti.

(Presvitli cesar) potrdil je zakon o razdelitvi občine Turjak v samostojne občine Turjak in Rob.

(Premembe pri uradništvu.) Gosp. avskultant Pavel Hudovernik imenovan je sodnim pristavom za Metliko. — Poštnim praktikantom v Ljubljani je imenovan gosp. Josip Mogolič. — Gospod dr. Konstantin vitez Föderansperk imenovan je sekundarjem v deželni bolnici v Ljubljani.

(Kapiteljski vikarij č. g. Matija Prelesnik) sprejet je v duhovniško izobraževališče na Dunaju; na njega mesto pride novomašnik č. g. Frančišek Watzl.

(† Ivan Poljanec), c. kr. gimn. profesor v Novem mestu, umrl je minolo nedeljo po daljši, mučni bolezni v 55. letu svoje starosti. Nad 25 let počeval je na tukajšnji gimnaziji slovensko mladino z vso vnemo. Bil je radi njegovega blagega in miroljubnega značaja v obče priljubljen.

(† Gospa Justina Premk), soproga c. kr. davkarskega kontrolorja v Novem mestu, umrla je minoli torek v starosti 31 let. Pokojna je bila v Ljubljani rojena; tudi truplo rajne so v Ljubljano prepeljali.

(† Umrta) je na Raki mati grajščakinje, soproge gospoda deželnega poslanca in grajščaka Feliksa pl. Lenkh-a. Truplo so prepeljali v Gradec.

(Zlate maše.) V nedeljo dne 24. septembra imel bo zlato sv. mašo frančiškan, tukajšnji veleza-sluzni, mnogospoštovani gosp. pater Ladislav Hrovat, umirovljeni c. kr. gimnazijalni profesor, odlikovan z zlatim križcem s krono za zasluge itd. — Isti dan v Pazinu visokočastiti gospod pater Julij Brunner, umirovljeni gimnazijalni profesor itd. — Minoli mesec pa je zlato sv. mašo daroval v Kamniku visokočastiti gosp. pater Celsus Novak, umirovljeni učitelj ljudske šole itd. Vsi trije so še čvrsti in zdravi gospodje, katerim pa želimo, da zdravi dočakajo še demantne sv. maše

(Stoletnica slovenskega pesnika) V Št. Vidu nad Ljubljano bo se praznovala prihodnja nedeljo stoletnico rojstva pesnika, župnika Blaža Potočnika. Slavljenec je tudi mnogo let „Pratiko“ uredoval.

(Volitev občinskega odbora v Novem mestu) vršila se je 7. septembra. Volitve se je udeležilo nenavadno malo volilcev. Voljeni so bili naslednji gospodi: I. razreda: dr. Jakob Schegula, advokat; Ignacij Fajdiga, c. kr. profesor; Ludovik Golja, c. kr. sodni svetnik, s 14 glasovi. Ces. svetnik Adolf Pauser sen. s 13 glasovi; Otmar Skale, c. kr. živinozdravnik, 12 glasov; gosp. Teodor Vidic, poštni oskrbnik, s 14 glasovi. Namestniki: Ivan Bevc, c. kr. vodja zemljiščne knjige; Avgust Guzelj, c. kr. gozdni komisar, Fran Seidl, trgovec. — II. razred: Adolf Gustin, trgovec; dr. Albin Poznik, c. kr. notar; Adolf Pauser ml., trgovec; Vincenc Umek, mizar, s 13 glasovi; Franc Perko, trgovec, z 11 glasovi; Simeon pl. Sladovič, lekarnar, z 10 glasovi. Namestniki: Josip Medved, trgovec; Karol Barborič, trgovec, Friderik Schwarz, hotelir. — III. razred; Makso Bruner, posestnik, Ivan Krajec, tiskar; Martin Mohar, c. kr. vodja pom. uradov, s 47 glasovi; Anton Hočevnar, usnjar, s 46 glasovi; Anton Kos, posestnik, Leopold Kopač, klobučar, s 45 glasovi. Namestniki: Ivan Mehora, pekar, Franc Možina, trgovec, in Mihael Mramor, usnjar.

(Papirnati goldinarji), če jih še kdo kaj ima, se oddajo do konec decembra po cesarskih menjalnih blagajnah; po preteku tega časa pa so za vselej neveljavni.

(Veliki somenj) v Črnomlju bo dne 26. t. m., t. j. v torek po kvaterni nedelji.

(V bolnišnico Usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca avgusta 106 bolnikov, koncem julija jih je ostalo 43, skupaj 149. Od teh se jih je ozdravilo 68, zboljšalo 16, neozdravljeni bili so 3. Umrli je eden vsled jetike. V oskrbovanji ostalo jih je 61. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 1785.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu avgustu 1899 je 154 strank vložilo 73.257 K 32 h, 128 strank vzdignilo 64.018 K 24 h, toraj več vložilo 9.239 K 8 h, 10 strankam se je posojil izplačalo 7.800 K — h, stanje vlog 1.308.460 K 15 h, denarni promet 224.816 K 64 h.

(Dolenjsko pevsko društvo) priredi v soboto dne 16. t. m. pri ugodnem vremenu na vrtu

Brunerjeve (Jakaz-ove) gostilne, sicer pa v notranjih prostorih omenjene restavracije pevski večer svojim kakor tudi članom in prijateljem tukajšnjih narodnih društev, in sicer brez vsake vstopnine. Začetek ob 9. uri zvečer v slučaju, da bode svirala preje godba na glavnem trgu, sicer pa ob 8. uri.

(„Prešernov večer“) priredi v korist Prešernovemu spomeniku dne 23. t. m. Narodna čitalnica novomeška s sodelovanjem „Dol. pevskega društva“. Bi li ne bilo umestno, da se poleg dramatične predstave, poleg pevskih in glasbenih točk vsekako postavi v program tudi prolog, zložen v proslavo nesmrtnemu pevcu, ali vsaj kaka nanj zložena oda kot deklamacija? Priporočati je osobito uprav prikladno in divno Levstikovo odo „Na Prešernove smrti dan!“ Sicer pa nima vse prirejanje Prešernovega večera nikakega smisla in pomena, ako se ne namerava uvaževati sličnih nasvetov, ali celó v večini sprejeti v program pevske točke brez Prešernovega teksta! Toliko v premislek prirediteljem častnega večera nesmrtnemu geniju našega Prešerna!
Njegov čestilec.

(Nemški stenografski tečaj) otvori v početku prihodnjega meseca na občno željo in prošnjo nekterih tukajšnjih stenografov gosp. Rudolf Binter, c. kr. davčni uradnik, pod pogoji, da se oglasi zanj 10—12 članov.

(Prostovoljna požarna bramba), ktera se je v Št. Rupertu ustanovila, zadobila je 23. avgusta vladno potrditev.

(Gasilec je važno vedeti), da je trgovsko ministerstvo, sporazumljivo z železničnim ministerstvom, določilo, da se imajo brzjaviti za pomoč proti požaru brezplačno odpraviti. Tudi ima železnična uprava dolžnost v velikih nevarnostih požara brezplačno in nemudno požarne brambovce in njih gasilno orodje prepeljati.

(Mestni dom ljubljanskega gasilnega društva je bil minolo nedeljo na posebno slovesen način otvorjen. Bila so zastopana skoro vsa kranjska gasilna društva.

(Samomor.) Blizo Polhovce pri Šent-Jernejju obesil se je ondotni dvajsetletni Jožef Kronar. Našli so ga v bližnji hosti mrtvega na tleh ležečega. Pri ogledu so našli, da se je bil obesil ter da se je vrvica mej smrtnim bojem ali po smrti utrgala in tako truplo na tla padlo. Vzrok samomora je neznan.

(Glasbene Maticе šola v Novem mestu) počne redni pouk 18. t. m.; vpisovanje se bode vršilo 15. in 16. t. m. od 10—12. ure dop. in od 1—3. ure pop. v čitalničnem poslopju pri vhodu na desno.

Prosimo, da se učenci vpišejo gotovo ob rečenih dneh 15. in 16. t. m. in sicer naj se zglase vsi novi in dosedajni gojenci, ki hote nadaljevati glasbeni pouk. Ako se pristop učencev zavlačuje, se poučne ure ne morejo urediti, kar je pouku samo na kvar.

Roditelji ali oskrbovalci učencev morajo biti člani Glasbene Maticе, plačati jim je torej letnina 2 gld., za kateri znesek pa dobe po Matici med letom izdana glasbena dela ali, ako žele, vpisanim učencem učne muzikalije za klavir ali gosli v prvem šolskem poluletju.

Razun društvene letnine plačati je ob vpisovanju za vsacega učenca na celo leto vpisnine 1 gld.; dalje učnine vsak mesec: po 1 gld. 50 kr. za pouk v igranju na klavir ali godala (gosli, celo itd.); po 1 gld. za pouk v igranju na pihalne nastroje (klarinet, flavta, rog itd.)

Instrumentalni pouk je za vsacega učenca po dvakrat na teden; instrumentalni učenci poučujejo se

še poleg brezplačno dve uri na teden glasbeno teorijo i skupno petje. Kedor se ne uči instrumentalne godbe, plačuje za pouk v petju i teoriji po 50 kr. na mesec.

Dobri pa siromašni dosedajni učenci, ki so bili došlej prosti učnine, ostanejo, ako moč, oproščeni tudi nadalje, na novo se učenci ne bodo mogli oproščati vsaj s prvine ne; izjema bi bila le samo za petje i teorijo. Delno so pred vsem oprostiti dosedajni učenci, ki se uče več instrumentov.

Učnina za pihalne instrumente je manjša, ker tudi društvo manj stane, čeprav dobro igranje na nekatere pihalne nastroje nikakor ni ceniti nižje kakor ono na godala.

Šola tudi izposoja za prvi pouk potrebne pihalne nastroje, kar se pri godalih redno ne more zgoditi, temuč mora imeti vsak učenec svoje godala. Ravnotako mora imeti učenec pri klavirskem pouku vsak dan klavir v porabo, da se vadi i pripravlja za šolski pouk. Šolski klavirji se učencu navadno ne morejo prepustiti za vsakdajne vaje, ker bi to oviralo poučevanje drugih učencev; v kolikor je moč, pustil se bode učencem en klavir za vaje po eno uro na dan za mesečno odškodnino 50 kr. Učencem, ki nimajo klavirja redno na vporabo, priporočamo, naj se uče raje drugih glasbil.

Priporočamo se p. n. občinstvu, da krepko podpira našo prekornisto šolo, za katere napredek se upravništvo trudi gotovo nesebično. Uspehi šoli so prav dobri, treba samo, da pristopi več plačujočih učencev. Pretačeno šolsko leto dosegla so vsa plačila učencev nekaj čez 500 gld., samo učiteljem pa je bilo plačati čez 700 gld. — Dobili smo res daril 347 gld. 50 kr., a bilo je šteti 1. za stanovanje i postrežbo čez 100 gld.; 2. za hišno opravo, poštnino i raznoterosti 100 gld.; 3. za instrumente, njih popravo i muzikalije čez 200 gld.

Z lanskimi dohodki samimi bi torej ne mogli izhajati!

Res, da imamo 25 delnic Dolenjskega Narodnega doma, a teh se ne velja znebiti temuč treba si je njih trajne prihodke ohraniti za šolsko stanarino. Treba nam je torej vsestranske podpore!

V Novem mestu 10. septembra 1899.

Solsko upravništvo Glasbene Matice.

(„Jeruzalemsko romanje“) imenuje se lična, 200 strani obsezojoča knjiga s podobami, katero je spisal profesor bogoslovja g. Jos. Zidanšek. Pisava je poljudna in se kaj prijetno bere. Kdor bi nameraval v Jeruzalem potovati, mu je neprecenljiv kašipot, pa tudi drugim je silno zanimivo branje. Dobiva se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, ter velja mehko vezan 40 kr., trdo 50 kr. in v platno 65 kr. (pri vseh s poštnino vred). Čisti donesek je namenjen društvu sv. Cirila in Metoda.

Razne vesti.

(* Krompir), naš vsakdanji živež, premalo še poznamo, ali vsaj ne toliko dobro, kakor kake malo koristne cvetlice. Zato namerava se ustanoviti mala družba, ki potuje v prvotno domovino krompirja, ter se tam pouči o raznih vrstah te prekornistne rastline, o ravnanju pri saditvi in hranitvi krompirja itd. To je hvale in podpore vredno.

(* Truplo sv. Cecilije) se bo v svetem letu 1900 iz rimskih katakomb z velikimi slavnostmi preneslo v tej svetnici blagoslovljeno cerkev v Rimu,

ter bode ondi vse leto v počastenje izpostavljeno. Pred tristo leti bilo je isto sveto truplo štiri tedne izpostavljeno in vse rimsko ljudstvo bilo je ginjeno pri pogledu in počestjenju te svetnice. V štirinajstem stoletju namreč so našli to truplo nepoškodovano v njenem grobu. V teku tako mnogih let ni čisto nič zginilo one deviške milobe, in slaviti umetnik Stefan Maderna je to truplo upodobil v belem marmorju, ležečo, v zveličano spanje zatopljeno, z razprostrtimi rokami na obrazu ležečo — ginljivi prizor. Na podob, katera še dandanes krasi cerkev sv. Cecilije v Rimu, se nahaja sledeči napis: „Iz tega marmorja sem upodobil sveto Cecilijo tako, kakoršno sem sam nepoškodovano v njenem grobu videl.“

! V pojasnilo!

Slavno uredništvo „Dol. Novic“! Ker se je nek gospod Z— iz Mirnapeške župnije proti gospodu Francu Seidl-ju, c. kr. profesorju v Gorici, izjavil, da je nek nekdanji učenec kmetijske šole na Grmu, gospodu Mihi Kosu, učitelju na Homcu pri Kamniku, ter posestniku vinograda v Mirnapeški fari, v prošlem letu trte na suho in zeleno cepil, pa da se baje prav nič prišlo ni, obrnil sem se podpisani pismeno na gospoda M. Kosa s prošnjo, da mi pojasni izvoli, kako in kaj da je s to zadevo, o kateri meni prej čisto in golo nič znano bilo ni. Gospod M. Kos je bil toliko prijazen in je odgovoril. Slavno uredništvo sprejmi v prigrabu njegov odgovor, in prosim da isto, resnici na ljubo ter v obrambo neopravičenih očitanih kmetijski šoli na Grmu, oziroma njenim učencem, ta odgovor gospoda Kosa objaviti blagovoli.

NA GRMU, dne 13. septembra 1899.

R. Dolenc, vodja kmetijske šole.

Slavno vodstvo kmetijske šole

naj mi blagovoljno dovoli, da odgovarjam šole danes na vprašanje, ki je zapisano na prvi strani tega pisma. Bil sem nekaj dni z doma na Savinjskih planinah ter Vaše pismo šole danes prejel.

Gledé cepljenja na zeleno v mojem vinogradu v Plešivici (ne v Hmelčiču) je zmeta. Bilo je leta 1896, ne 1897, ko mi je gospod Alojzij Matko, doma iz Škocijana (ali iz Mačkovca pri Škocijanu) bivši učenec Vaše kmetijske šole, vodil rigolanje v vinogradu in sajenje novih trt, ker sam nisem mogel biti zraven. Ker sem se hotel iznebiti trte „Izabele“, prosil sem ga, naj mi nánjo pocepi na suho in pozneje še na zeleno nekaj domačih dobrih trt. To je storil, delo prav dobro opravil. Na suho cepljene trte so se bile močno vse prijele, manj na zeleno cepljene. Nisem pa še takrat vedel, da ni „Izabela“ za nič podloga za cepljenje. Kolikor jih je ostalo rastočih, nimajo nobenega značaja in grozdja, da sem jih letos izruval in z novimi nametil. Kakor je znano, je bilo leto 1896. deževno leto, kakor menda še nobeno v tem stoletju. Vinščak moj tudi ni hotel ali mogel razumeti, kako se naj ravna s takimi trtami. Gospoda Alojzija Matka morem pa le pohvaliti, da je svojo stvar pri cepljenju prav dobro delal, le vedel ni, da „Izabela“ ni pripravna podloga za cepljenje.

Vsak drugačen glas, kako da se je cepilo in prišlo v mojem vinogradu, je neresničen.

Z odličnim spoštovanjem ostajam udani

M. Kos, učitelj.

Loterijske številke.

Gradec 2. septembra	11	20	7	23	69
Trst 9. „	10	20	63	61	76

Razglas.

Firm. 237.9
Gen. I. 67.

V tusodni zadrudni register vpisala se je vsled sklenjenih pravil dne 6. avgusta 1899 tvrdka „Hranilnica in posojilnica v Semiču, registrovana zadruga z neomejeno zavezo“.

Ta zadruga ima svoj sedež v Semiču.

Namen zadruge je:

- prejemati denar (hranilne vloge) na obresti;
- dobivati si denarna sredstva s svojim zadrudnim kreditom in
- dajati posojila.

Vsa razglasila zadruge objaviti je v dnevniku, izhajajočim v Ljubljani.

V imenu zadruge se podpisuje na ta način, da se podpiseta dva uda pod tvrdko, ki naj bo pisana ali s pečatom natiskana. Prvo zadrudno načelstvo sestoji iz naslednjih oseb:

Načelnik: Matija Bartel, nadučitelj v Semiču; odborniki: Andrej Lavrič, kaplan v Semiču, Janez Malnarič, posestnik v Semiču št. 84, Valentin Marčič, kaplan v Semiču, Ivan Šušteršič, župan in posestnik v Semiču št. 73, Štefan Mihelčič, posestnik v Semiču št. 24, Jožef Simonič, posestnik na Mladici št. 7, Matija Bukovec, posestnik v Semiču št. 9, Janez Skala, posestnik na Coklovci št. 2.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelek III,
dne 5. septembra 1899.

Št. 19.132.

Razglas!

V nedeljo dne 1. oktobra t. l. vršil se bode v Rudolfovem in sicer v prostorih hiše katoliškega društva rokodelskih pomočnikov ob 1/2.10. uri

zbor vseh pomočnikov,

v to svrhu, da se posvetuje o pravilih po obrtnem redu sestavljenega zbora pomočnikov.

Povablja se k temu shodu vse pomočnike, kateri so pri katerem opravičenem obrtniku Novomeškega sodnega okraja, ki je ud tukajšnje obrtne zadruge, v službi.

Ob 1/2.12. uri pa se bode vršil v gori omenjeni hiši shod obrtnikov v to svrhu, da se pretresa o pravilih pri obrtni zadrugi predpisanega razsodišča ozir. se izvoli odbornike razsodišča.

K temu shodu se povablja vse opravičene obrtnike Novomeškega sodnega okraja, kateri so udje tukajšnje obrtne zadruge, in vrhu tega še gori omenjene pomočnike.

Ob 2. uri popoldne, tudi dne 1. oktobra t. l. predaval bode tajnik trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani, cesarski svetnik Ivan Murnik, v ravno tisti hiši o raznih jako važnih zadevah za pospeševanje obrtne stanu.

K temu predavanju povablja se vse samostojne obrtnike celega političnega okraja.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo,

dne 13. septembra 1899.

(157)

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe krajnske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori drugi tečaj gospodinjske šole, kateri bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Franciška. Zavod je v posebnem, novo zidanem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, kateri je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ktere mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično, o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu i. t. d. Gojenke se isto tako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenka, ktera bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo perilo, t. j. sploh za vse, 14 glđ, ali za cel tečaj 168 glđ. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti nasledno obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleki za delo, dva para črevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in

tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbijo v zavodu proti plačilu; ako ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj).

Deklice, ktere hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

- dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih, se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
- zna čitati, pisati in računati;
- predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
- predložiti obvezno pismo starišev ali varuha, da plačajo vse stroške;
- zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, kterim je treba priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo starišev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 20. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe krajnske v Ljubljani.

V prvi vrsti se sprejmo v gospodinjsko šolo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Krajnskem; ako pa bo v šoli prostora, sprejemale se bodo tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe krajnske
v Ljubljani, 31. avgusta 1899.

Šolske knjige in šolske potrebščine

priporoča

bukvarna J. Krajec v Novem mestu.

Ptiča Škore in Drozeg

sta pobegnili. — Kdor bi jih bil ujel ali kaj o tem vé, naj blagovoli naznaniti pri gospej Kolenc proti primernemu darilu.

(158—1)

Žena z enim otrokom želi kako primerno službo

kot hišina ali oskrbnica.

Tudi vzame kako

manjšo gostilno ali pa prodajalnico v najem.

Ponudite naj se blagovolijo poslati pod naslovom:

I. I., poste restante, Žužemberk. Dolenjsko.

Iz proste roke je na prodaj lepo, rodovito zemljišče,

namreč 850 kvadratnih sežnjev vrta in poldrugi oral njiv. Isto se nahaja v Veliki Stari vasi pri Grosupljem. — Več pove lastnik Franc Schiffrer, kolodvor Novo mesto.

(156—1)

Dvoje posestev

v Bršljinu št. 11 in 13 je iz proste roke na prodaj. Pri istih je vse potrebno gospodarsko poslopje in njive. — Več pove lastnik Franc Jelenc pri kolodvoru, p. Novo mesto.

(231—3)

Stanovanje,

obstoječe iz 4 sob in vseh potrebnih prostorov je dobiti od 15. septembra počenshi v Novem mestu, Dilančove ulice h. št. 47, I. nadstropje.

August Luser.

Bog Vsegamogočni, čegar pota so nam nerazumljiva, je sklenil v neskončni svoji modrosti, odklicati našega preblagega soproga in nenadomestljivega očeta k sebi v boljšo bodočnost.

Umrli je sinoči ob 9. uri gospod

IVAN POLJANEC,

c. kr. gimn. profesor,

v 55. letu svoje dobe, po dolgi bolezni, polni trpljenja. Zadušne maše se bodo brale v kapiteljski in frančiškanski cerkvi.

Bog bodi milostljiv njegovi blagi duši in mu povrni nad zvezdami!

V NOVEM MESTU, 11. septembra 1899.

Amalija Poljanec.

soproga.

Iva in Marica,

hčeri.

ZAHVALA.

Vsem onim milim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se mej boleznijo blagega pokojnika zanimali za njegovo trpljenje, in vsem, ki so nam o njegovi smrti izrazili svoje sočutje, kakor tudi darovateljem nagrobnih vencev, bodi izrečena tem potom srčna zahvala za njihovo tolažbo, katera nam je v teh dnevih nepopisne tuge tako dobro déla.

Bog Vam plačaj stoterno!

V NOVEM MESTU, 15. septembra 1899.

(250)

Prodaja plemene živine.

Na kmetijski šoli na Grmu je nekaj lepe živine švicke pasme na prodaj.

Kupci naj se blagovole zglasiti

pri vodstvu šole na Grmu.

Vsled ukaza c. kr. polj. ministerstva išče se za novo državno trtnico v Rudolfovem

zanesljiv in priden delovodja,

ki mora službo še to jesen nastopiti. Dotični mora biti izvežban trtničar, večš slovenskega in nemškega jezika. — Lastnoročno pisane prošnje s priloženimi spričevali sprejema

do 1. oktobra t. l.

Bohuslav Skalicky, tehnični vodja državnih vinarskih zadev za Kranjsko v Rudolfovem. (154)

Učenec, poštenih štarišev sin, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom Franc Paulin-a v Št. Rupertu, Dolenjsko. (153—1)

Dr. J. Vaupotič,
c. kr. okr. zdravnik v Novem mestu
ordinira od sedaj nadalje
v novi mestni hiši
nasproti drevoreda.

Naznanilo!

Podpisani si usojam naznaniti, da sem otvoril v Kostanjevici hiš. št. 45 ob Zagrebski cesti,

kolarski obrt.

Priporočam se toraj slavnemu občinstvu ter obljubim, da se bom vsikdar potrudil vstrezati častitim svojim naročnikom z finimi in cenimi izdelki, kakor tudi izvrševati vsakovrstne poprave, spadajoče v ta obrt.

Z vsem spoštovanjem

Ig. Hodnik,
kolarski mojster.

(151)

Prostovoljna prodaja

bo 21. sept. t. l. ob 10. uri predpoldnem na Vel. Dolini sledečih cerkvenih posestev:

Hiša z dvoriščem in vrtom,

na najlepšem cerkvenem prostoru; najnižja ponudba je 800 gld.

Vinograd z novim nasadom, cena 2000 gld.

Njiva, kateri je najnižja cena 125 gld.

(155)

Župni urad.

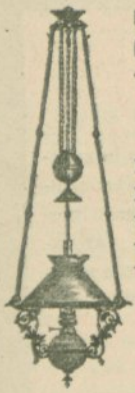
Zelo vgodno

— kupita se

dva prav dobro ohranjena bicikla,

jeden za damo, drugi za gospoda.

Kje, pove iz prijaznosti vredništvo tega lista.

► | Luč prihodnosti! | ◀

Auer Gazolin svetilke

nadkriljujejo vse dosedanje, in je razsvetljava izdatno ceneja od petroleja in acetilena.

Reference na razpolago!
Popolna garancija.

Zalagatelj

Jos. Medved, Novo mesto.

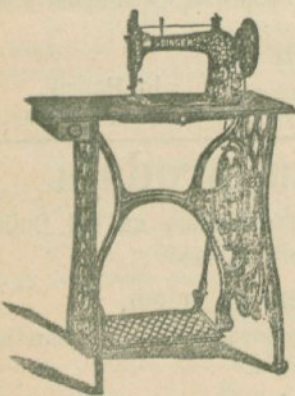
Veliko zalogo

po dunajskem kroju
izgotovljenih oblek,

za dečke in dorastle, kakor tudi
po meri izgotovljene,

priporoča

Djakom **Jos. Medved,**
znižane cene! Novo mesto.

Šivalne stroje in kolesa

le prve vrste,

plačilni

v mesečnih rokih,

priporoča

Jos. Medved,

Novo mesto.

Nagrobne vence

s trakovi,

v veliki izbiri,

priporoča

Jos. Medved,

Novo mesto.

Janez Jax-a

najstarejša
in največja

tovarniška zaloga

šivalnih strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Zastopnik za Dolenjsko

Friderik Skušek,

trgovec v Metliki.

(210—4)

! Po najvišji ceni !

kupuje podpisani

rumen vosek in vošine ali satovje,
kakor tudi med.

Prosi se, da bi čebele proč otresali, kateri jih
sami tarejo.

Franc Murn,

(243—2)

lectar in svečar v Kandiji pri Novem mestu.

Dva mlinska kamna,

(francoska kamna) 10 palcev debela, 36 palcev široka
ima na prodaj Janez Lusar, Dol. Gomile p. St. Jernej.

Lepo posestvo, ob cesti ležeče, obsto-
ječe iz hiše in potreb-
nega poslopja, vrtov, njiv itd. se skupaj ali na drobno
proda. — Več o tem se izvê pri Seljaku na Bučki.

Stanovanje za dva djaka iz boljnih hiš
je dobiti v Kandiji. Več povê
upravnitvo „Dol. Novic“.

(220—3)

Dve leseni grozdni stiskalnici

ste ceno za oddati v grajščini Bršlin pri Novem mestu.
Kupci si iste lahko vsaki čas ogledajo.

(223—3)

V grajščini Bajnof

(217—3)

je na prodaj

večja množina vina

domačega pridelka.

Telefon v Novo mesto.